

Банкарските гаранции како инструмент за финансирање на меѓународната трговија

Презентер: Наташа Ефтимовска

Отсек за платен промет со странство за државата и државните органи

Дирекција за платни системи

СОДРЖИНА

1. Основни ризици во меѓународната трговија коишто наметнуваат користење банкарски гаранции
2. Поим и значење на банкарската гаранција - дефиниција
3. Правни односи помеѓу учесниците на гаранцијата
4. Шема за правните односи помеѓу учесниците на гаранцијата
5. Поделба на гаранциите:
 - според банката гарант
 - според начинот на издавање
 - според предметот на гарантирање
 - според земјата на потекло на банката гарант
6. Разлики помеѓу банкарската гаранција и другите инструменти за финансирање на меѓународната трговија
7. Основни правила за изработка на добар текст на гаранција
8. Основни начела на гаранциското работење
9. Еднообразни правила за гаранции на повик (Uniform Rules for Demand Guarantees Publication no.758)
10. Предности за корисникот од примената на УРДГ Публ. 758
11. Пример на предлог-текст на гаранција на англиски јазик
12. Најзначајни аспекти во структурата на гаранцијата
13. Интерактивна дискусија

Основни ризици во меѓународната трговија коишто наметнуваат користење банкарски гаранции

- ♦ Кредитен ризик
- ♦ Ризик на земја (поради политички ризик или ризик при трансфер на средствата)
- ♦ Ризик во производството и извршувањето
- ♦ Ризик на испорака
- ♦ Транспортен (осигурителен) ризик
- ♦ Валутен ризик
- ♦ Технички ризик
- ♦ Логистички ризик
- ♦ Ризик при испраќање

Поим и значење на банкарската гаранција – дефиниција

Банкарската гаранција претставува:

ШТО?

- неотповиклива обврска на банката гарант за плаќање.

ВО ЧИЈА КОРИСТ?

- на корисникот.

ВО КОЛКАВ ИЗНОС?

- во колкав било паричен износ до максималниот износ на гаранцијата.

КОГА?

- во случај на неисполнување на обврските на налогодавачот врз основа на склучениот договорен однос помеѓу налогодавачот и корисникот (државниот орган).

Каков тип обврска е гаранцијата?

- **одвоена обврска, независна од основниот долг** или договорниот однос помеѓу налогодавачот и корисникот.

Правни односи помеѓу учесниците на гаранцијата

ПРАВЕН
ОДНОС

- Налогодавач
- Корисник

ПРАВЕН
ОДНОС

- Банка гарант
- Налогодавач

ПРАВЕН
ОДНОС

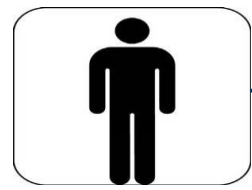
- Банката гарант
- Корисник

Правни односи помеѓу учесниците на гаранцијата-шема

НАЛОГОДАВАЧ
(должник според договорот)

КОРИСНИК - државен орган
(доверител според договорот)

БАНКА ГАРАНТ

АВИЗИРАЧКА БАНКА

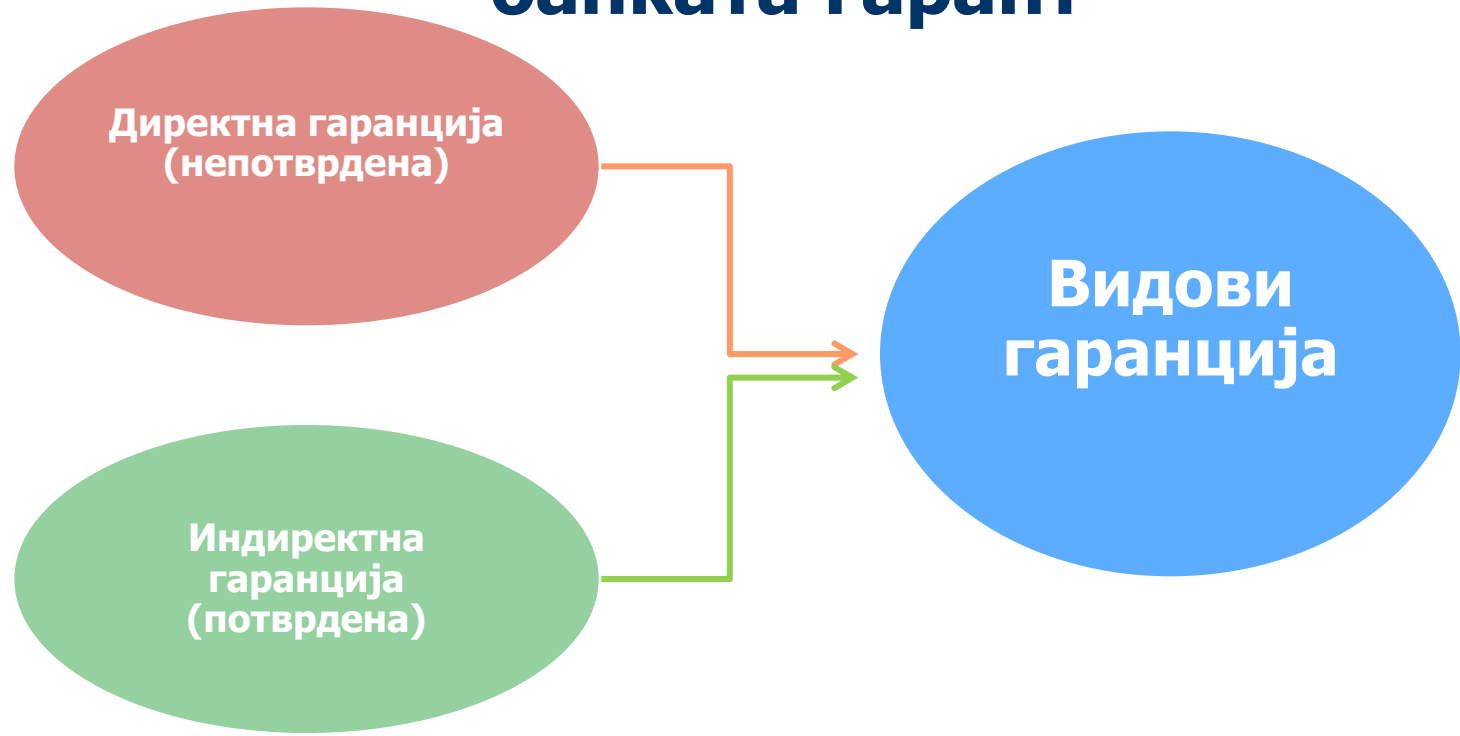
4. Инструкции за авизирање на гаранцијата – нема правен однос меѓу банката гарант и авизирачката банка

2. Правен однос помеѓу налогодавачот и банката гарант според барање за издавање гаранција

5. Гаранцијата е авизирана на корисникот – нема правен однос

Поделба на гаранциите според банката гарант

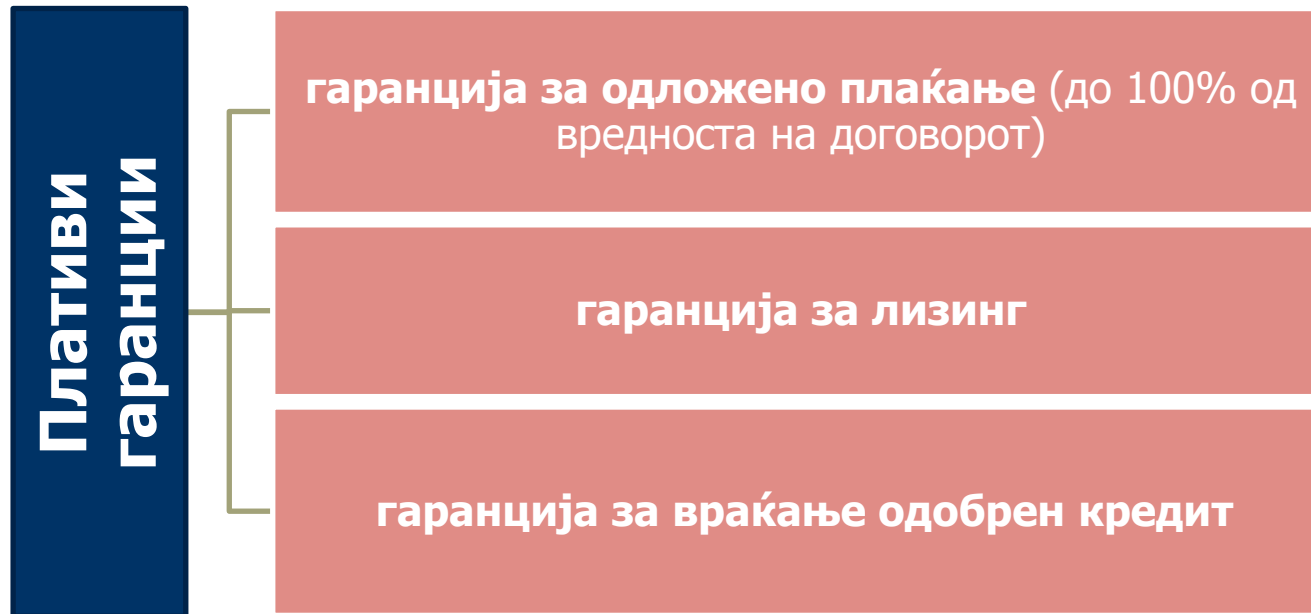

Поделба на гаранциите според начинот на издавање

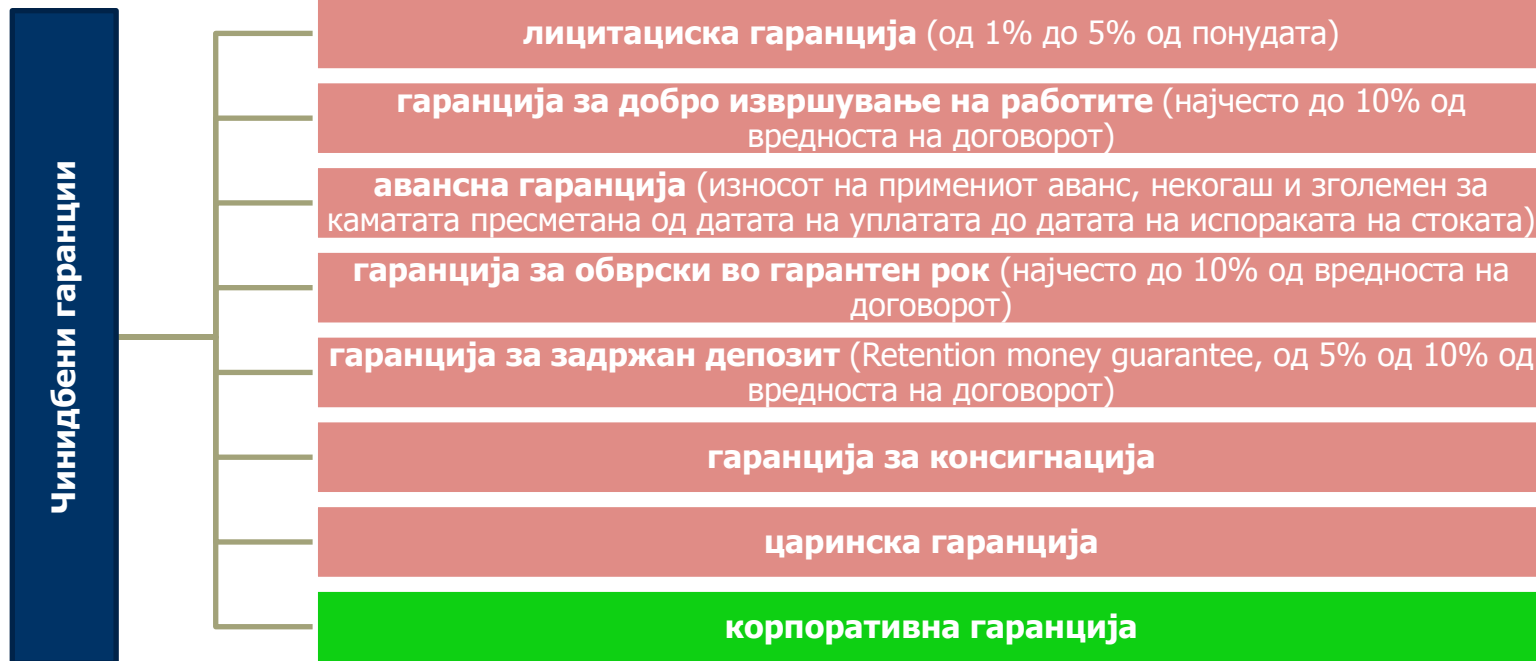

Поделба на гаранциите според предметот на гарантирање

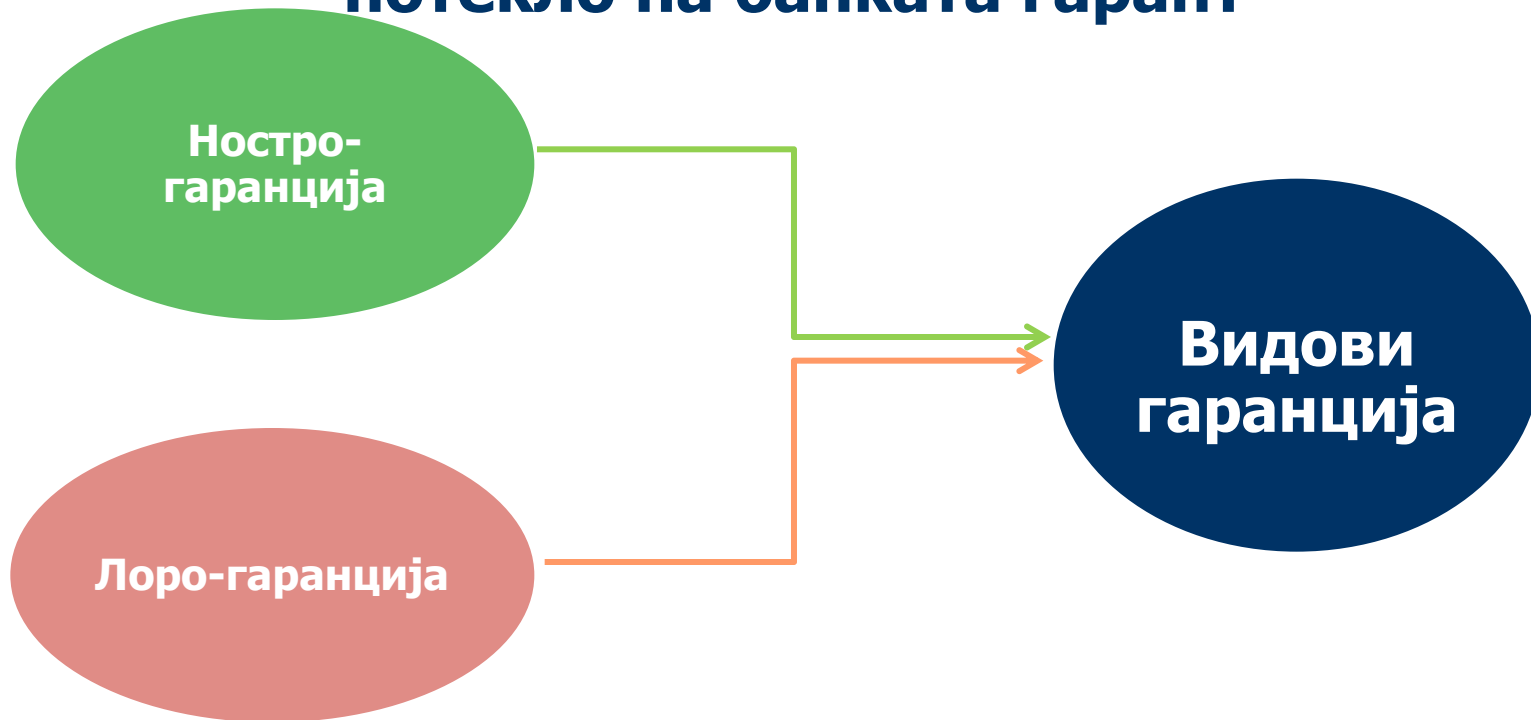

Поделба на гаранциите според предметот на гарантирање

Поделба на гаранциите според земјата на потекло на банката гарант

Разлики помеѓу банкарската гаранција и другите инструменти за финансирање на меѓународната трговија

1. Документарен акредитив (Letter of Credit, кратенка: L/C)

Предности за налогодавачот

банката плаќа врз основа на акредитивот само ако корисникот (извозникот) ги приложи сите документи за испорака согласно со условите во акредитивот

Недостатоци за налогодавачот

стоката не може физички да се провери дали одговара по квалитет, количина и останати перформанси, се плаќа само врз основа на приложената документација

Предности за корисникот

минимизирање на кредитниот ризик, т.е. ризикот од ненаплата

Недостатоци за корисникот

ризик да не се наплати врз основа на акредитивот доколку приложените документи за испорака имаат отстапувања од условите на акредитивот

Разлики помеѓу банкарската гаранција и другите инструменти за финансирање на меѓународната трговија

2. Стенд-бај акредитив (Stand-by Letter of Credit, кратенка: SBLC)

Предности за корисникот:

крајно поволен за корисникот, се користи кога корисникот нема доверба во налогодавачот

Недостатоци за налогодавачот:

крајно неповолен за налогодавачот, ризик од злоупотреба, т.е. неоправдано барање за плаќање врз основа на овој инструмент, без да се докаже вистинитоста на прекршокот

Разлики помеѓу банкарската гаранција и другите инструменти за финансирање на меѓународната трговија

3. Емство (странски изрази: suretyship, surety bond, accessory guarantee, burgschaft, fidejussione, cautionnement, fianza, borgensgaranti)

Недостатоци за корисникот:

Налогодавачот (како должник) може да истакнува приговори и корисникот мора да докажува постоење прекршок на суд

Гаранцијата е поповолен инструмент за корисникот од емството

Предности за налогодавачот

заштита во случај на неоправдано барање за плаќање врз основа на емство

Разлики помеѓу банкарската гаранција и другите инструменти за финансирање на меѓународната трговија

4. Менично емство – авал (availed draft)

Предности за налогодавачот

Нуди минимална заштита за корисникот, бидејќи обврската за плаќање не е гарантирана од банка, туку од друг субјект, за разлика од гаранцијата каде што банката гарантира за плаќање на гарантната обврска

5. Писмо за ветување од матичната компанија (Letter of Comfort)

Недостатоци за корисникот:

Минимална заштита за корисникот = банката

Предности за налогодавачот

Необврзувачко ветување = минимален ризик за налогодавачот

Основни правила коишто важат во гаранциското работење

Направете
избор -
изберете
банкарска
гаранција

Бидете
доследни
со изборот

Бидете
јасни

Добар текст
на
банкарската
гаранција

- Избегнете вметнување услови во гаранцијата коишто тешко се исполнуваат
- Дефинирајте услови во гаранцијата поврзани со приложување специфицирани документи или со настан којшто лесно може да се утврди од редовното работење на банката гарант

- Избегнете употреба на двосмислени термини и услови, непотребни детали коишто може да се толкуваат различно
- Користете текст со транспарентни и прецизни услови = на јасен текст не му треба судска или правна интерпретација

Основни начела на гаранциското работење

Еднообразни правила за гаранции на повик (Uniform Rules for Demand Guarantees Publication no.758 – УРДГ Публ. 758)

На кој начин УРДГ 758 помагаат во соочување со предизвиците на глобалната економија?

- ♦ УРДГ се развиени за да обезбедат фер рамнотежа во заштита на интересите на сите учесници во гаранцијата, без разлика на законскиот, економски или социјален систем во кој учесниците оперираат.
- ♦ Во екот на најголемата економска криза во доменот на финансирање на трговијата, сигурноста, предвидливоста и транспарентноста е она што очекуваат и бараат сите учесници во бизнисот.
- ♦ ***Новите правила, УРДГ 758, го нудат тоа!***

Предности за корисникот од примената на УРДГ Публ.758

- независност на гаранцијата од договорната релација
- неотповиклива обврска на банката гарант
- 5 работни дена за преглед на барањето за плаќање, што значи дека банката гарант не може да го одолговлекува плаќањето
- барањето за плаќање треба да содржи само изјава дека налогодавачот е во прекршок и во кој поглед е настанат прекршокот
- регулирање на „продолжи или плати“ (extend or pay), што значи дека доколку банката гарант не е во можност да ја продолжи гаранцијата, банката гарант мора да плати

Пример на предлог-текст на гаранција на англиски јазик

THE GUARANTOR:

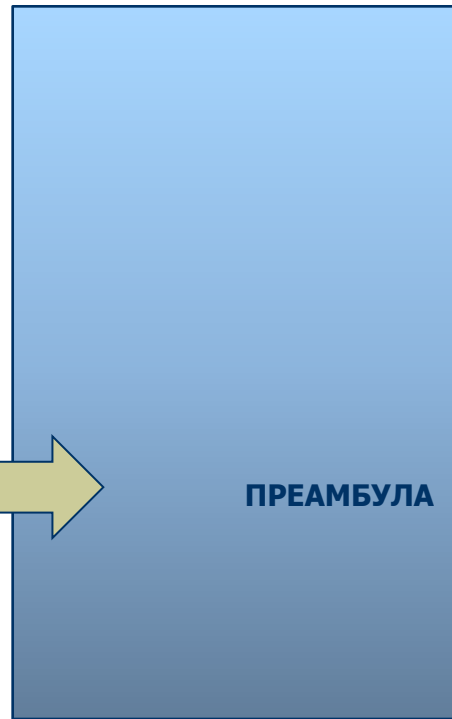
THE BENEFICIARY: (HEREINAFTER REFERRED TO AS BENEFICIARY)

THE APPLICANT: (HEREINAFTER REFERRED TO AS APPLICANT)

ADVANCE PAYMENT GUARANTEE NO.....

WE HAVE BEEN INFORMED THAT YOU, BENEFICIARY, AS BUYER, HAVE SENT TO APPLICANT, AS SELLER, YOUR PURCHASE ORDER NO. DATED, , HEREINAFTER REFERRED TO AS PURCHASE ORDER, FOR SUPPLY OF, AS SPECIFIED IN THE ABOVE MENTIONED PURCHASE ORDER, HEREINAFTER REFERRED TO AS THE GOODS, IN THE TOTAL VALUE OF EUR

ACCORDING TO THE TERMS OF A/M PURCHASE ORDER, YOU ARE REQUIRED TO PAY TO APPLICANT IN ADVANCE 20 PERCENT OF THE TOTAL VALUE OF THE GOODS, I.E. **EUR**, HEREINAFTER REFERRED TO AS ADVANCE PAYMENT, AGAINST AN ADVANCE PAYMENT GUARANTEE .

ПРЕАМБУЛА

Структура на банкарската гаранција

Преамбула

- „We have been informed that you,.... have concluded a Contract.....for..... According to the a/m Contract, you are required to provide a bank guarantee for.....

- Важно е да се одвои гаранцијата од комерцијалниот договор
- Задолжителна проверка на точноста и усогласеноста на називите и адресите на договорните страни со податоците во договорот и останатите документи

THIS BEING STATED, WE,, HEREBY IRREVOCABLY AND UNCONDITIONALLY UNDERTAKE TO PAY TO YOU ANY AMOUNT NOT EXCEEDING THE MAXIMUM AMOUNT OF

EUR

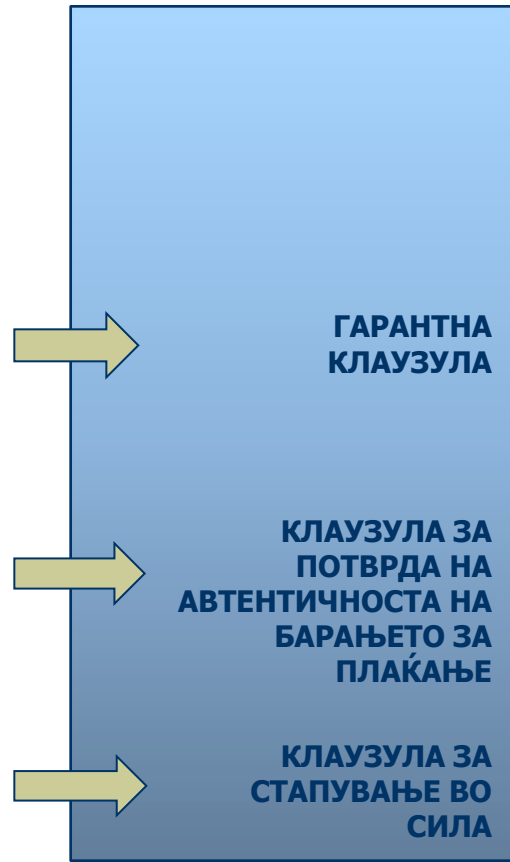
(SAY:EURO)

UPON OUR RECEIPT OF YOUR WRITTEN DEMAND FOR PAYMENT PRESENTED IN PAPER FORM OR IN ELECTRONIC FORM THROUGH AN AUTHENTICATED SWIFT MESSAGE OF YOUR BANK STATING THAT:

- ♦ + YOU HAVE PAID TO APPLICANT THE ADVANCE PAYMENT OF EUR UNDER THE A/M PURCHASE ORDER, AND
- ♦ + THE APPLICANT IS IN BREACH OF HIS OBLIGATIONS UNDER THE A/M PURCHASE ORDER IN RESPECT THAT APPLICANT HAS FAILED TO DELIVER TO YOU THE GOODS IN THE CONFORMITY WITH THE TERMS OF THE A/M PURCHASE ORDER AND THAT AS A RESULT THEREOF YOU ARE ENTITLED TO CLAIM REIMBURSEMENT OF YOUR ADVANCE PAYMENT.

FOR THE PURPOSE OF IDENTIFICATION, YOUR WRITTEN DEMAND FOR PAYMENT IN PAPER OR ELECTRONIC FORM HAS TO BE PRESENTED TO US THROUGH YOUR BANK, WHO HAS TO CONFIRM IN THEIR LETTER ACCOMPANYING THE DEMAND OR IN THEIR AUTHENTICATED SWIFT MESSAGE THAT THE SIGNATURES ON YOUR DEMAND COMPARE FAVOURABLY WITH YOUR SPECIMEN SIGNATURES HELD IN YOUR BANK'S EVIDENCE.

THIS GUARANTEE ENTERS INTO FORCE ON THE VALUE DATE OF THE ADVANCE PAYMENT EFFECTED BY THE BENEFICIARY IN THE AMOUNT OF EUR ON APPLICANT'S ACCOUNT IBAN No.WITH REFERENCE TO THIS GUARANTEE NUMBER.

Структура на банкарската гаранција

Гарантна клаузула

- “We, hereby irrevocably undertake to pay to you any amount up to the amount of.....upon your first written request for payment, stating thathave failed to fulfill their contractual obligations under the underlying contract.”

- Задолжително означување на гарантот, износот на гаранцијата и услови за активирање.
- Задолжителна проверка дали можете да ги исполнете условите за активирање на гаранцијата

Структура на банкарската гаранција

Клаузула за потврда на автентичноста на поднесеното барање за плаќање од страна на корисникот

- „For the purpose of identification, your request for payment has to be presented to us through the intermediary of your bankers, confirming that the signature of your request for payment is legally binding upon you.”

Структура на банкарската гаранција

Дополнителни клаузули

Клаузула за стапување во сила на гаранцијата

"This guarantee shall enter into force on (...) and will remain valid until (...)" or "This guarantee shall enter into force upon receipt of the amount (...) for the account of company X at (bank) in XY and will remain valid until (...)"

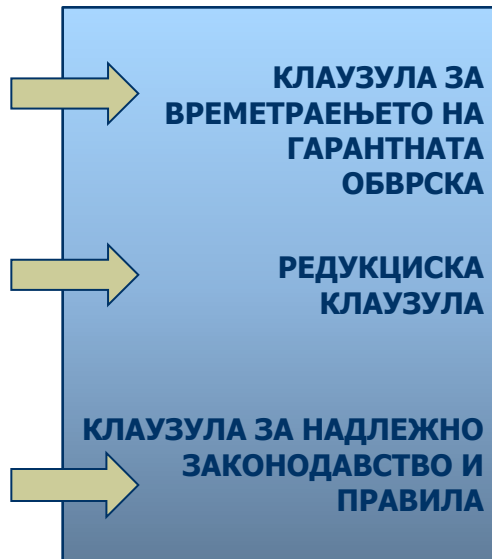
- Важно е да се внимава на исполнувањето на инструкциите за плаќање исклучиво во согласност со наведениот услов во гаранцијата

THIS GUARANTEE IS VALID UNTIL AT 16 HOURS CENTRAL EUROPEAN TIME, HEREINAFTER REFERRED TO AS THE EXPIRY DATE, WHEN IT EXPIRES IN FULL AND AUTOMATICALLY. WE SHALL BE AUTOMATICALLY RELEASED FROM ALL OBLIGATIONS UNDER THIS GUARANTEE IF YOUR WRITTEN DEMAND FOR PAYMENT IN PAPER OR ELECTRONIC FORM, TOGETHER WITH YOUR BANK'S CONFIRMATION OF SIGNATURES THEREON IS NOT IN OUR POSSESSION BY THE EXPIRY DATE.

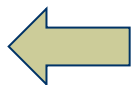
THE AMOUNT OF THIS GUARANTEE SHALL BE REDUCED AUTOMATICALLY BY ANY PAYMENT EFFECTED TO YOU UNDER YOUR DEMAND FOR PAYMENT UNDER THIS GUARANTEE.

THIS GUARANTEE IS SUBJECT TO MACEDONIAN LAW, PLACE OF JURISDICTION IS SKOPJE. THIS GUARANTEE IS SUBJECT TO THE UNIFORM RULES FOR DEMAND GUARANTEES (URDG) 2010 REVISION, ICC PUBLICATION NO. 758.

ДОПОЛНИТЕЛНИ КЛАУЗУЛИ:

- Јазик на документите за барањето за плаќање според гаранцијата ★
- Форма на презентацијата на барањето за плаќање на корисникот ★
- Место на презентацијата на барањето за плаќање од страна на корисникот ★
- Одредба за одговорната страна за плаќање провизии и трошоци на секоја банка ★

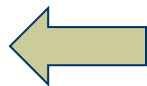

Структура на банкарската гаранција

Клаузула за времетраењето на гарантната обврска

- „This guarantee is valid until.... when it expires in full and automatically if your request for payment has not been made on or before that date, regardless of such date being a banking day or not.”

- Мора да има прецизен рок на важност (датум)
- Рокот на важност задолжително да го покрива периодот за извршување на договорните обврски и дополнителен период за активирање на гаранцијата

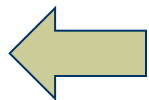
Структура на банкарската гаранција

□ Дополнителни клаузули

одбитна (редукциска) клаузула

"Our guarantee will be reduced by each payment made by us as a result of a claim."

- Гаранцијата може да се намали само со согласност од корисникот

Структура на банкарската гаранција

Дополнителни клаузули

клаузула за надлежно^{ТО} законодавство

„This guarantee shall be governed by Macedonian Law.
In case of dispute under this guarantee, place of
jurisdiction is Skopje.”

- Препорачливо е корисникот секогаш да бара примена на Законодавство на Р. Македонија поради непознавање на странските законодавства за гаранции

Структура на банкарската гаранција

Дополнителни клаузули

јазик на документите за барањето за плаќање според гаранцијата

“Language of documents: All documents issued by applicant and beneficiary shall be in the language of the guarantee, while all documents issued by third party may be issued in any other language.

Структура на банкарската гаранција

Дополнителни клаузули

форма на презентацијата на барањето за плаќање на корисникот

“Form of presentation [Insert paper or electronic form. If paper, indicate mode of delivery. If electronic, indicate the format, the system of data delivery and the electronic address for presentation]”

Структура на банкарската гаранција

Дополнителни клаузули

место на презентацијата на барањето за плаќање од страна на корисникот

“Place of presentation [Guarantor to insert address of branch where a paper presentation is to be made or, in case of an electronic presentation, an electronic address such as the Guarantor’s SWIFT address. If no place of presentation is indicated in this field, the Guarantor’s place of issue indicated above shall be the Place of presentation].”

Структура на банкарската гаранција

Дополнителни клаузули

одредба за одговорната страна за плаќање провизии и трошоци на секоја банка

“Party liable for payment of charges: all commissions and charges of the guarantor bank are on account of the applicant, while all commissions and charges outside of the guarantor bank are on account of the beneficiary.”

Интерактивна дискусија – ГЕНЕРАЛНИ ПРЕПОРАКИ

1. Корисникот на гаранцијата мора секогаш да инсистира на усогласување на предлог-текстот на гаранцијата со налогодавачот, пред гаранцијата да биде издадена во негова корист!
2. При објавување тендери за набавки, препорачливо е приложување пропишан предлог-текст на тендерска гаранција кон тендерот и дефинирање прифатлива банка гарант со утврден минимален ретјинг!

3. Во улога на корисник на гаранција, препорачливо е државниот орган да преговара за вметнување услови во гаранцијата коишто максимално го заштитуваат од ризиците на договорниот однос, бидејќи гаранцијата е инструмент пред сè за заштита на корисникот.

Интерактивна дискусија – ПРИМЕР 1

РИЗИК

Државниот орган прима гаранција во своја корист во оригинал (на меморандум)

АКТИВНОСТИ:

Задолжителна проверка на автентичноста на гаранцијата преку банка:

- Државниот орган поднесува барање за проверка на гаранцијата до НБРМ
- НБРМ испраќа шифрирана СВИФТ-порака до банката гарант за потврда на автентичноста
- Гаранцијата е валидна само ако банката гарант ја потврди автентичноста врз основа на шифрирана СВИФТ-порака

THINK
BE
CAREFUL

Интерактивна дискусија – ПРИМЕР 2

РИЗИК

Гаранцијата е напишана на турски јазик?

АКТИВНОСТИ:

Задолжително барање за измена на гаранцијата (препорачливо е гаранцијата да биде на разбирлив јазик за корисникот, на пр. на англиски јазик):

- Корисникот контактира директно со налогодавачот за измена на гаранцијата (за издавање на гаранцијата на англиски јазик), или преку НБРМ којашто ќе го пренесе барањето за измена до банката гарант
- Банката гарант прави измена на гаранција согласно со вашето барање

THINK
BE
CAREFUL

Интерактивна дискусија – ПРИМЕР 3

РИЗИК

Гаранцијата е издадена од индиска банка, според локалното законодавство и не подлежи на никакви правила?

АКТИВНОСТИ:

Корисникот не треба да прифаќа ваква гаранција и треба задолжително да бара измена на гаранцијата бидејќи:

- не го познава локалното законодавство,
- гаранцијата не подлежи на никакви правила и во случај на спор врз основа на гаранцијата, таа ќе се толкува по локални закони,
- гаранциското работење со земји од блискиот Исток е проблематично и специфично.

* Измената се однесува на: наметнување услов за добивање гаранција издадена од првокласна банка со прифатлив меѓународен рејтинг, според македонско законодавство и УРДГ.

Интерактивна дискусија – ПРИМЕР 4

РИЗИК

Условот за активирање на гаранцијата е двосмислен, е нејасно дефиниран, или невозможно е да се исполни?

АКТИВНОСТИ:

Корисникот не треба да прифати ваква гаранција, бидејќи гаранцијата не му нуди никаква заштита.

Затоа задолжително треба да бара измена на гаранцијата пред почетокот на извршување на преземените договорни обврски, т.е.:

- прецизно дефинирање на условите за активирање,
- што поедноставни услови и / или документи за активирање коишто корисникот може да ги исполни.

Интерактивна дискусија – ПРИМЕР 5

РИЗИК

Гаранцијата има дополнителни услови коишто корисникот мора да ги исполни за да може да ја активира гаранцијата? (пр.: гаранција за добро извршување стапува во сила со уплата на сума којашто е неколку пати поголема од износот на гаранцијата?)

АКТИВНОСТИ:

Корисникот мора да бара измена на гаранцијата, бидејќи гаранциите за добро извршување вообичаено се во износ од максимум 10% од вредноста на договорот, поради што условот за стапување во сила е нелогичен.

- Измената се однесува на условот за активирање, којшто треба вообичаено да содржи само писмено барање за плаќање и изјава за тоа во кој поглед е настанат прекршокот.

THINK
BE
CAREFUL

Интерактивна дискусија – ПРИМЕР 6

РИЗИК

Гаранцијата има рок на важност којшто е помал од рокот за извршување на гарантираната обврска?

АКТИВНОСТИ:

Задолжително одбивање на ваква гаранција, и барање на измена на условите, бидејќи според оваа гаранција корисникот никако не може да бара плаќање.

- Рокот на важност мора да го покрива рокот на извршување на договорните обврски, во спротивно, корисникот треба да даде погрешна изјава за прекршок, а прекршокот сè уште не настанал. Во моментот кога ќе настане прекршокот, гаранцијата ќе биде истечена и корисникот нема да може да бара плаќање врз основа на гаранцијата.

Интерактивна дискусија – ПРИМЕР 7

РИЗИК

Услов за активирање на гаранцијата е прекршок на повеќе услови, наместо кој било од наведените услови?

АКТИВНОСТИ:

Задолжително барање за измена на гаранцијата, бидејќи условите што се утврдени на овој начин за активирање значат дека корисникот може да бара плаќање само доколку сите услови се прекршени.

- При набројувањето на околностите чијшто прекршок е услов за активирање на гаранцијата, зборот „и“ има различно значење од зборот „или“, и затоа треба да се посвети големо внимание на правилно дефинирање на условот за активирање на гаранцијата (дали услов за активирање треба да биде прекршок на сите околности или кој било од наведените околности), односно дали условот за активирање на гаранцијата му одговара на корисникот.

Интерактивна дискусија – ПРИМЕР 8

РИЗИК

Гаранцијата е издадена во денари, а банката гарант е странска банка којашто гарантира во налог на странски партнер и врз основа на склучена договорна релација помеѓу домашно и странско правно лице?

АКТИВНОСТИ:

Препорачливо е гаранциите издадени од странски банки да гласат на девизен износ, бидејќи во случај на активирање на гаранцијата, странската банка гарант не може да плати во денари.

Ви благодариме за вниманието!

За сите ваши прашања може да ни се обратите на
следниве контакти:

Лица за контакт:

Наташа Ефтимовска: EftimovskaN@nbrm.mk

Виолета Темјановска: TemjanovskaV@nbrm.mk

Телефони: 02 3108 116; 3108 471